

Werken aan de dijk: voor uw veiligheid

Een groot deel van de zeedijken wordt aan de zeezijde beschermd tegen golven door een stenen bekleding. Die bekleding blijkt op basis van nieuwe inzichten niet overal te voldoen aan de veiligheidsnormen. Daarom is het project Zeeweringen opgestart. Dit jaar vinden ook bij u in de buurt werkzaamheden aan de dijk plaats. In deze krant kunt u lezen waar, hoe en waarom.

In het project Zeeweringen werken Rijkswaterstaat, de Zeeuwse waterschappen en de Provincie Zeeland samen aan het versterken van de dijken. De dijkversterkingen langs de Zeeuwse kust zijn in volle gang. Inmiddels is ruim 67 kilometer langs de Westerschelde voorzien van een zwaardere steenbekleding. In de afgelopen zes jaar is al ruim 164 miljoen Euro geïnvesteerd in de veiligheid van Zeeland. Op het onderstaande kaartje staan de dijkvakken die in 2003 worden verstevigd. De werkzaamheden vinden plaats van 1 april tot 1 oktober. Het is noodzakelijk om de werkzaamheden in deze periode uit te voeren omdat anders de kans op een storm en schade te groot is.

- Zuid-Beveland: Reigersbergschepolder, Baarlandpolder
- Walcheren: Zuidwatering
- Zeeuwsch-Vlaanderen: Paulinapolder, Havendam Walsoorden

Terug op de dijken

Nederland staat bekend om de dijken. Kilometers dijk liggen langs de grote rivieren, de Waddenkust, de Zeeuwse wateren en het IJsselmeer. Deze dijken be-

schermen ons tegen overstromingen. Bij de watersnoodramp van 1953 braken in Zeeland dijken door. Na deze ramp zijn in het kader van de Deltawet alle dijken verhoogd. Iedereen ging er vanuit dat met het afronden van de Deltawerken de dijken op sterkte zouden zijn, maar dat pakte toch even anders uit. Rijkswaterstaat en de waterschappen zijn terug op de dijken.

Hoezo te licht?

Op plaatsen waar de golven met volle kracht tegen de dijk aanslaan, wordt de dijk beschermd door natuursteen of betonblokken. De beheerders van de dijken, de waterschappen, ontdekten dat bij zeer zwaar weer de steenbekleding te gemakkelijk loslaat. De steenbekleding is te licht. Dat wil zeggen, te licht om een zogeheten superstormvloed te doorstaan. Zo'n stormvloed komt gemiddeld eens in de 4000 jaar voor.

Wat wordt eraan gedaan?

In oktober 1996 is het projectbureau Zeeweringen opgericht om de dijkversterking in Zeeland te coördineren. Er wordt binnen het project nauw samengewerkt tussen Rijkswaterstaat en de Zeeuwse waterschappen. Om de dijken te versterken is geld

nodig. In de begroting van het Rijk is over een periode van 15 jaar 570 miljoen euro gereserveerd voor de dijkversterking in heel Nederland. Het probleem van te lichte dijkbekledingen speelt niet alleen langs de Westerschelde. Op dit moment worden ook de dijkvakken langs het IJsselmeergebied aangepakt en in de toekomst de dijkvakken langs de Oosterschelde. Een deel van het beschikbare geld is bestemd voor de verbetering van de dijken in Zeeland waar het project zeker nog tot 2014 doorloopt. Dat de werkzaamheden over zo'n lange periode worden uitgesmeerd heeft te maken met de hoge kosten en beperkte periode waarin kan worden gewerkt. De werkzaamheden zullen tot 2006 voornamelijk nog plaatsvinden langs de Westerschelde. Het projectbureau neemt in 2003 bijna 15 kilometer dijkvak in voorbereiding met het oog op uitvoering in 2004/2005. Op het kaartje op deze pagina staan de locaties aangegeven. Hierna komen ook de dijken langs de Oosterschelde in beeld. Momenteel is in onderzoek hoeveel kilometer langs de Oosterschelde nog niet voldoet aan de veiligheidsnorm. Ook wordt, net zoals voor de Westerschelde is gebeurd, een studie verricht naar de gevolgen van het versterken van dijken voor de natuur, het landschap en de recreatie. ■

De te lichte steenbekleding op de dijk wordt vervangen door zwaardere om aan de veiligheidsnorm te voldoen

In deze krant

- 2 Werken in Zuid-Beveland
- 4 Werken op Walcheren
- 5 Werken in Zeeuwsch-Vlaanderen
- 6 Werk in uitvoering 2003

Werken in Zuid-Beveland

In Zuid-Beveland worden twee dijkvakken verbeterd:

- nabij Rilland en Bath het dijkvak Reigersbergschepolder;
- nabij Baarland het dijkvak Baarlandpolder.

Reigersbergschepolder

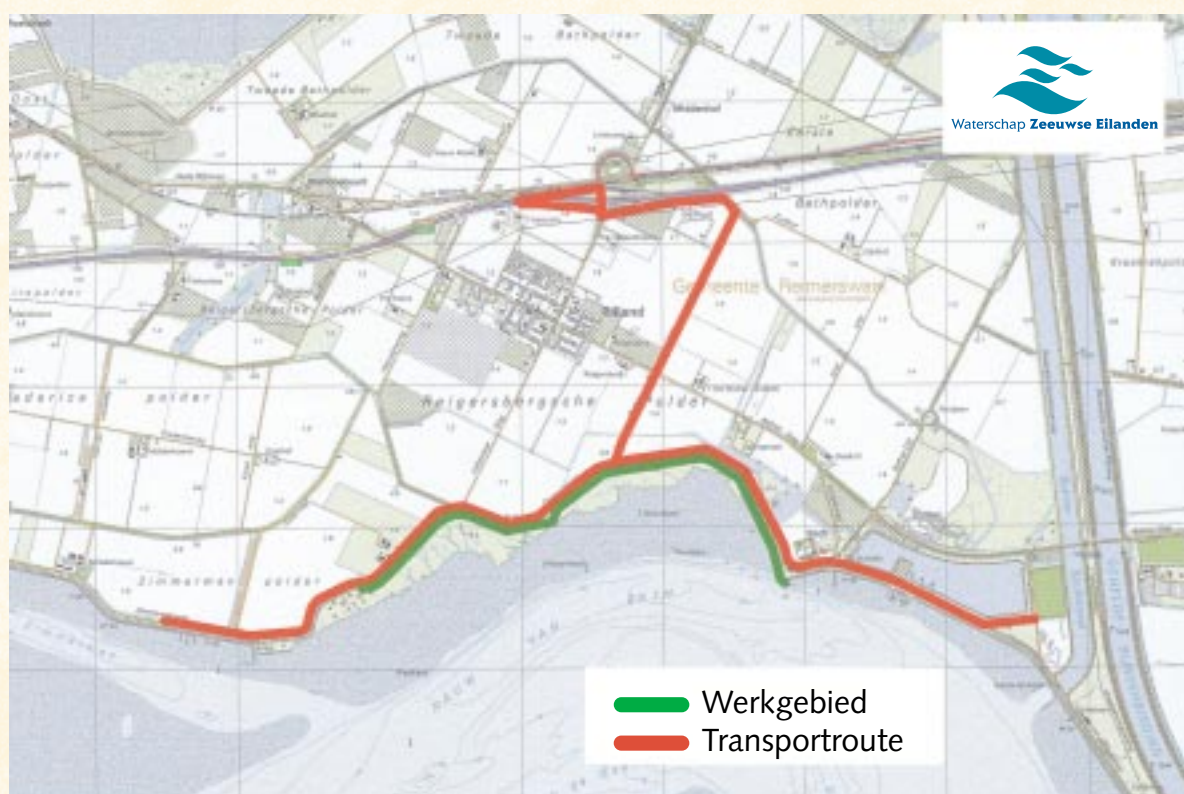
Het dijkvak Reigersbergschepolder is 3975 meter lang en ligt in het beheersgebied van waterschap Zeeuwse Eilanden. Het traject ligt tussen de Zimmermanpolder aan de westzijde en de Paviljoenpolder aan de oostzijde. Het waterschap heeft het dijkvak Reigersbergschepolder getoetst aan de veiligheidsnorm. Het merendeel van de bekleding is als onvoldoende beoordeeld en moet worden verbeterd. Tevens is het niveau van de berm te laag.

Het materiaal (betonzuilen, gekantelde Haringmanblokken en basaltzuilen) dat gekozen is voor het verbeteren van de onvoldoende sterke delen van het dijkvak garandeert op termijn minstens herstel van de natuur. Daarnaast bevordert het afstrooien van de bekleding met grond de vestiging van vegetatie. Over een geringe lengte worden de betonzuilen voorzien van een zogenaamde ecotoplaag. Dit is een speciaal voor de natuur ontwikkeld betonproduct waaraan wieren en planten zich gemakkelijker kunnen hechten. Tussen de betonzuilen is voldoende open ruimte voor de vestiging van planten. De gekantelde blokken bieden gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van plantengroei dan de huidige bekleding.

De berm wordt in de nieuwe situatie verhoogd. Op de berm wordt een onderhoudsweg aangelegd. Voor de verharding van de onderhoudsweg is gekozen voor asfalt en koperslakblokken. De bekleding van de glooiing en de verharding van de onderhoudsweg worden zo goed mogelijk op elkaar aangesloten. Ten behoeve van de rust van de vogels op het schor wordt het onderhoudspad na aanleg door middel van een hek afgesloten voor fietsers.

De onvoldoende sterke delen van dijkvak Reigersbergsche Polder worden verbeterd

Lamsoor op ingegoten basalt

minder geschikt als broedplaats en kent daardoor een lage broedvogelpopulatie. Vanwege de afstand tot het schor en de lage populatie van broedvogels kunnen de werken tijdens het broedseizoen doorgaan zonder schade aan de broedvogelpopulaties in de regio toe te brengen.

De ontwikkeling van de natuur wordt verbeterd door het herstellen van de dijk

De onderhoudstrook langs het traject zal opengesteld worden voor fietsers en wandelaars. Gezien het huidige intensieve gebruik van het dijkvak door recreanten en de ligging van het traject, zal dit niet of nauwelijks extra verstoring van de natuurwaarden opleveren.

De steenbekleding van de glooiing is ingezakt

Baarlandpolder

Het dijkvak Baarlandpolder is ongeveer 3300 meter lang en ligt in het beheersgebied van waterschap Zeeuwse Eilanden. Het traject ligt tussen de haven van Hoedekenskerke en camping Scheldeoord. Het waterschap heeft het dijkvak Baarlandpolder getoetst aan de veiligheidsnorm. Het merendeel van de bekleding is als onvoldoende beoordeeld en moet worden verbeterd.

Het materiaal (breuksteen, basalt en betonzuilen) dat gekozen is voor het verbeteren van de onvoldoende sterke delen van het dijkvak garandeert op termijn tenminste herstel van de natuur. Het meest westelijke deel van het te verbeteren dijkvak ligt aan de oostgrens van het schor van Baarland. Dit schor is

Werken op Walcheren

Op Walcheren wordt één dijkvak verbeterd, namelijk Zuidwatering. Het verbeteren van dit dijkvak is gestart in 2002 en loopt door tot in 2003.

Zuidwatering

Het dijkvak Zuidwatering is ongeveer 4400 meter lang en ligt in het beheersgebied van waterschap Zeeuwse Eilanden aan de zuidzijde van Walcheren. Het traject ligt tussen de westelijke dam van de Sloehaven en de ingang van de Buitenhaven van Vlissingen. Het waterschap heeft het dijkvak Zuidwatering getoetst aan de veiligheidsnorm. Hieruit blijkt dat de steenbekleding, die onvoldoende sterk is, moet worden verbeterd. Daarnaast wordt de buitenberm 40 à 50 cm verhoogd.

Voor het verbeteren van de onvoldoende sterke delen van de dijk is gekozen voor de materialen betonzuilen en gepenetreerde breuksteen. Deze materialen garanderen op termijn minstens herstel van de natuur. Over een geringe lengte worden de betonzuilen voorzien van een zogenaamde ecotoplaag. Dit is een speciaal voor de natuur ontwikkeld betonproduct waaraan wieren en planten zich gemakkelijker kunnen hechten. Op de huidige berm van de dijk ligt een onderhoudsweg, waar gewandeld en gefietst mag worden. Op de nieuwe berm wordt deze situatie hersteld. Tijdens de uitvoering van de werken is fietsen en wandelen niet toegestaan op de dijk. ■

Voor het herstellen van het dijkvak Zuidwatering is gekozen voor betonzuilen en gepenetreerde breuksteen

Zeevenkel hecht zich goed op de ecotoplaag van betonzuilen

Werken in Zeeuwsch-Vlaanderen

In Zeeuwsch-Vlaanderen wordt in ieder geval het dijkvak Paulinapolder verbeterd. In de planning zijn tevens opgenomen de havendammen van Walsoorden. Het plan hiervoor wordt binnenkort in procedure gebracht, zodat het voor de zomer kan worden aanbesteed.

Langs het dijkvak Paulinapolder ligt het natuurgebied Paulinaschor

Steenzetters hergebruiken zware basalt

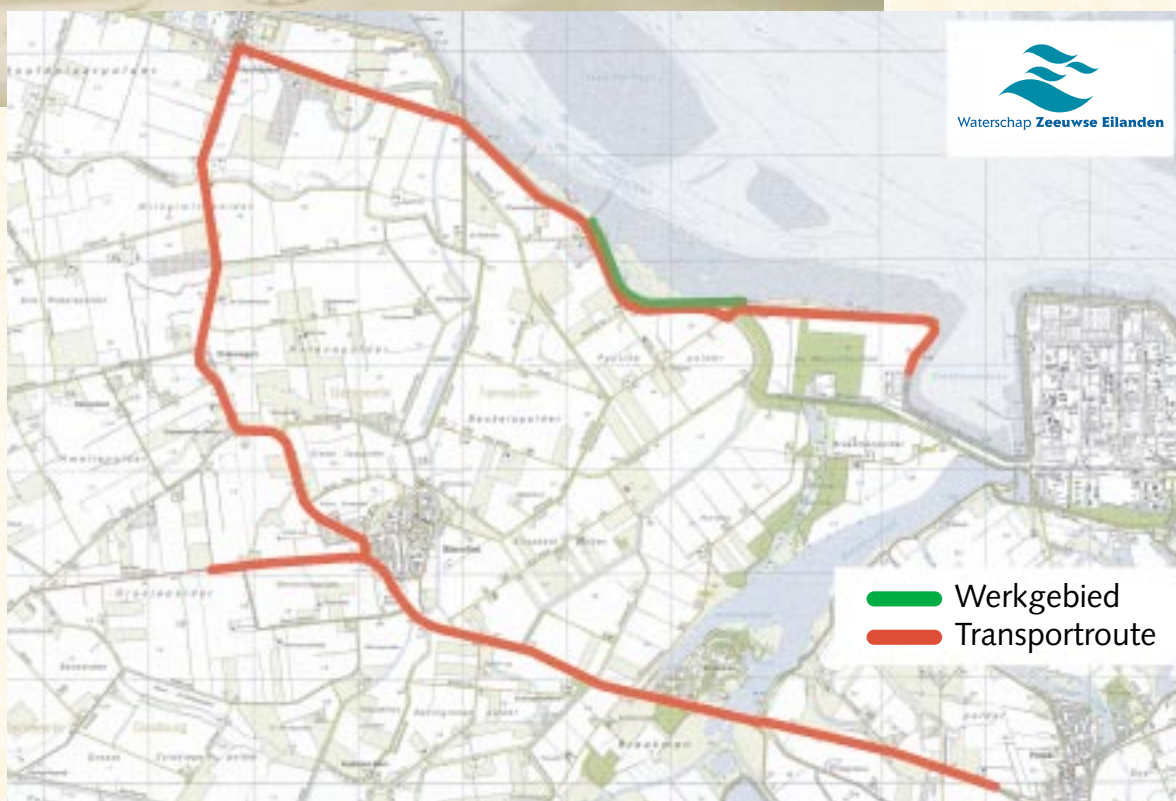
Paulinapolder

Het dijkvak Paulinapolder is ongeveer 1700 meter lang en ligt in het beheersgebied van waterschap Zeeuws-Vlaanderen. Het traject loopt voor een klein deel langs de Thomaespolder, die westelijk aan de Paulinapolder grenst. Het grootste deel is gelegen voor de Paulinapolder zelf. Langs het hele traject ligt een natuurgebied: het Paulinaschor. Het schor heeft een functie als broedgebied en hoogwatervluchtplaats voor vogels. Ook de dijken zelf zijn aangemerkt als hoogwatervluchtplaats voor vogels.

Het waterschap heeft het dijkvak Paulinapolder getoetst aan de veiligheidsnorm. Hieruit blijkt dat de bekleding op het deel boven gemiddeld hoogwater onvoldoende sterk is en moet worden verbeterd.

Daarnaast ligt de berm te laag en deze zal moeten worden verhoogd.

Het materiaal (betonzuilen en gekantelde blokken) dat gekozen is voor het verbeteren van de onvoldoende sterke delen van het dijkvak waarborgt op termijn herstel en naar verwachting verbetering van de natuur. Door de afwezigheid van inlagen rondom de Westerschelde is een aantal vogelsoorten uitsluitend aangewezen op de buitendijkse terreinen, die als hoogwatervluchtplaats dienen. Door het werk binnen een jaar af te ronden, wordt de verstoring van deze vogelsoorten zoveel mogelijk beperkt. Op de huidige berm van de dijk ligt een onderhoudsweg waar gewandeld en gefietst mag worden. Op de nieuwe berm wordt deze situatie hersteld. ■

Havendammen Walsoorden

Dit vak betreft de twee havendammen van Walsoorden, die deel uitmaken van de waterkering. Het werk sluit aan de noordzijde aan op de voormalige veerstoep bij Walsoorden en aan de zuidzijde aan de Wilhelmuspolder. Waterschap Zeeuws-Vlaanderen heeft de havendammen getoetst aan de veiligheidsnorm. Hieruit blijkt dat de hele bekleding onvoldoende sterk is en moet worden verbeterd.

Het materiaal (betonzuilen en gekantelde blokken) dat gekozen is voor het verbeteren van de onvoldoende sterke delen waarborgt op termijn herstel en naar verwachting verbetering van de natuurwaarden. Langs de koppen van de havendammen zal de onderwateroever stabiel gemaakt worden door het aanbrengen van een bestorting. De havenfaciliteiten op en aansluitend aan de dammen blijven gehandhaafd. Tijdens de uitvoering zullen de werken op elkaar worden afgestemd. ■

Werk in uitvoering 2003

Tussen 1 april en 1 oktober 2003 werkt projectbureau Zeeweringen aan de dijken. De huidige te lichte bekleding, die niet bestand is tegen een superstorm, wordt verwijderd en vervangen door een zwaardere bekleding.

De stenen worden uiteraard niet in een keer weggehaald. Vaksgewijs graven kransen de oude stenen uit. Daarna wordt de ondergrond geschikt gemaakt voor het aanbrengen van de nieuwe bekleding. Over de klei komt speciale, kleidichte textiel te liggen die ervoor zorgt dat de klei straks onder de stenen niet kan wegspoelen. Op het doek komt een laag zogeheten steenslag. Daarop komt de nieuwe, zwaardere bekleding.

Overlast

Al deze werkzaamheden zullen enige overlast veroorzaken. Vrachtwagens zullen voor de aan- en afvoer van de materialen zorgen. Gelet op de verkeersveiligheid en om geluidsoverlast te voorkomen, zijn de aan- en afvoerroutes van vrachtwagens en ander zwaar materieel zorgvuldig gekozen. Ook zijn de dijkvakken tijdens de werkzaamheden afgesloten. Deze ongemakken zijn slechts tijdelijk. Wat straks blijft is een veiligere dijk, die bovendien voorzien wordt van een weg die in de meeste gevallen gebruikt mag worden voor wandelen en fietsen.

Vorbereidingen

Voordat de kranen op de dijk staan, is er al een heleboel werk verricht. Ontwerpen zijn gemaakt, bestekken geschreven en wettelijke procedures doorlopen. De werken die in 2003 worden uitgevoerd hebben vorig en begin dit jaar vier weken ter inzage gelegen bij het waterschap. Uiteindelijk heeft het waterschapsbestuur de plannen vastgesteld waarna ze zijn goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Zeeland. Deze procedures waarborgen dat er bij de ontwikkeling van de dijkverbeteringsplannen, naast veiligheid tegen overstroming, veel aandacht is voor andere belangen zoals de natuur, milieu, landschap en recreatie.

Natuur, milieu en landschap

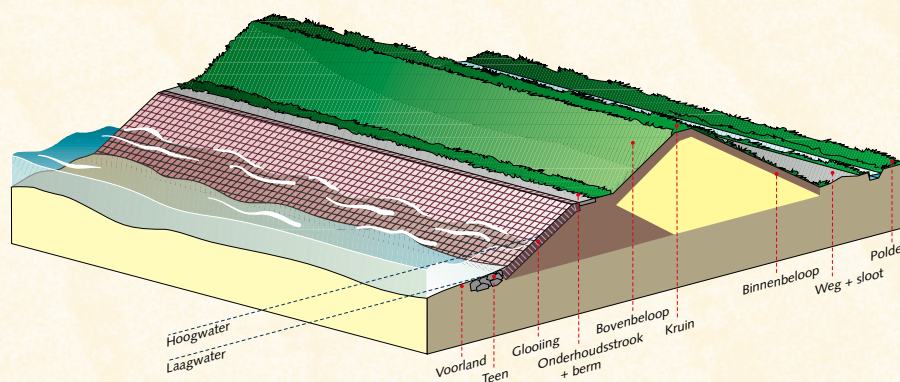
Dijken zijn kleine natuurgebieden waarop wieren, krabbetjes en allerlei andere planten en diertjes zich thuisvoelen. Op een goede dijk krioelt het van leven. De nieuwe stenen bekleding van de dijken is zo gekozen dat het leven op de dijken zich spoedig kan herstellen of opnieuw tot bloei kan komen. Om het milieu (en kosten) te sparen worden op grote schaal de bestaande materialen hergebruikt. Hierbij wordt geprobeerd het dijkvak zo mooi mogelijk te maken en te voorkomen dat een lappendeken ontstaat.

Recreatie

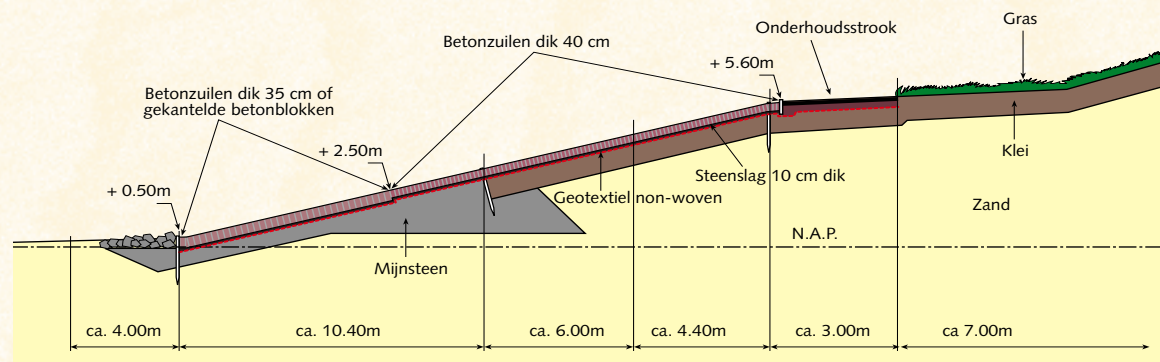
Dijken hebben ook een recreatieve functie. Veel mensen genieten van de dijken om even uit te waaien of om rustig te vissen. Om de dijken begaanbaar te maken voor vrachtwagens en kranen, worden werkwegen aangelegd. Deze werkwegen blijven liggen voor onderhoudswerk door het waterschap. De waterschappen zijn van plan om in de meeste gevallen deze wegen open te stellen voor voetgangers en fietsers. In uitzonderlijke gevallen wordt dit recreatief medegebruik van wegen niet toegestaan vanwege verstoring van broedende en voedselzoekende vogels.

Op enkele plaatsen is fietsen niet toegestaan. De fietsroute loopt hier aan de binnenzijde van de dijk

De voornaamste bedreiging van de Zeeuwse dijken zijn hoge waterstanden en hoge krachtige golven. Boven op de dijk, een plaats waar het water slechts bij extreem hoog water komt, ligt een grasmat. Daar waar de golven met volle kracht tegen de dijk aanslaan, is de dijk beschermd door natuursteen of betonblokken. Voor de dijkbekleding is heel lang natuursteen gebruikt. Bij de Deltawerken is massaal overgestapt op betonblokken. Veel van deze blokken zijn te licht. Ze worden nu vervangen door dikkere en zwaardere betonblokken.

Voorbeeld nieuw dijkprofiel

Voorlichtingsavonden

Het projectbureau Zeeweringen organiseert op een tweetal locaties voorlichtingsavonden voor de verschillende dijkvakken. Tijdens deze avonden krijgt u uitgebreide informatie over het te verbeteren dijkvak en de mogelijkheid om vragen te stellen. Op de volgende data wordt voorlichting gegeven.

Datum	Dijkvak	Locatie	Aanvang
19 maart 2003	Reigersbergschepolder	dorps huis Luctor Et Emergo, Rilland	19.30 uur
25 maart 2003	Baarlandpolder	dorps huis The Cameronian, Baarland	19.30 uur

Voor de Zeeuwsch-Vlaamse werken wordt nog bekeken hoe informatie over de uitvoering aan de belanghebbenden kan worden gegeven.

Overige informatie

Voor meer informatie of vragen kunt u terecht bij het projectbureau Zeeweringen, telefoon 0113-241370.

Het projectbureau heeft ook een eigen internetsite. Hier vindt u uitgebreide informatie over onderzoeken die worden gehouden, technieken die worden toegepast, enzovoorts. Deze informatie is te vinden op www.zeeweringen.nl.

Deze krant werd op milieuvriendelijk houtvrij recycled papier vervaardigd.

Colofon

Dit is de informatiekrant van het project Zeeweringen. Rijkswaterstaat voert het project in Zeeland uit in samenwerking met de Zeeuwse Waterschappen en de provincie Zeeland.

Redactie: Lianda van Balen, Joris Perquin, René van Broekhoven, Willie Voogt, Arjan Goossen, Edwin de Feijter

Vormgeving: Leo Smalheer, Grafisch Bedrijf Pitman bv

Foto's: Andries Jumelet, Rudy Visser, Grafische Technieken MD, Erik van Dijke, Erik Diemer

Kaartjes: Topografische Dienst

Drukwerk: Grafisch Bedrijf Pitman bv - Goes

Redactieadres: Projectbureau Zeeweringen

Postbus 114

4460 AC Goes

telefoon 0113-241370

fax 0113-216124

Internetsite www.zeeweringen.nl